

Južna Azija kao krizna regija i prostor novih geopolitičkih izazova

Izv. prof. dr. sc. Jelena Lončar
Sveučilište u Zagrebu PMF, Geografski odsjek

*„Rat je duboko ukorjenjen u
svjetski gospodarSKI sustav i
može se očekivati da će ih biti
onoliko dugo koliko postoje
prirodni resursi i želja za
njihovom kontrolom.“*

Jergen Randers, autor knjige **Globalna
prognoza za sljedećih 40 godina**

Sadržaj

01

Indija
Indijsko-kineski odnosi

02

Bangladeš

03

Pod Indijskim „kišobranom”
Nepal i Butan

04

Pakistan
Afganistan

05

Šri Lanka

06

Maldivi

Kratko o geopolitici i geostrategiji

“Geostrateška regija” - regija unutar koje se nalaze interesi države i ona razmatra korištenje političkih, ekonomskih i vojnih instrumenata moći kako bi zaštitila svoje interese.

Geostrateška važnost Južne Azije uvelike ovisi o središnjem položaju Indije, s obzirom na njezinu veličinu i sposobnost utjecaja na regiju.

Južna Azija - sve kompleksnija i sve nestabilnija

U ovoj regiji živi **1/5 svjetskog stanovništva** i zauzima potencijalno kritičan geostrateški položaj.

Ujedno, Južna Azija je jedna od najmanje stabilnih regije svijeta.

Sigurnost Južne Azije može se zamisliti **kao niz koncentričnih krugova** koji se preklapaju.

Ono što se događa u JI Aziji, Istočnoj ili JZ Aziji izravno utječe na **sigurnost Južne Azije**.

Obzirom na otvorenu geografiju pomorskog područja Indijskog oceana, ono što se događa u Južnoj Aziji također utječe i na ostatak Azije.

To je posljedica **nestabilnih granica** koje je stvorio britanski kolonijalni pristup, a i neuspjeha u upravljanju u zemljama regije.

Ovaj regionalni nesklad je privukao vanjski utjecaj i uplitanje te **pretvorio subregionalne napetosti u globalne.**

Npr:

Sposobnost Kine da se "miješa" u problematičnom "dvorištu" Indije, kako to vidi Indija.

Korištenje Južne Azije kao prostora dokazivanja i 'plodnog tla' globalnog terorizma usmjerenog protiv Zapada i hinduističke većinske Indije.

Unošenje više 'puritanske' Zaljevske verzije islama u regiju poznatu po svojim sinkretičkim vrijednostima i sveprisutne sufijske verzije islama.

Daljnja nuklearno natjecanje Indije i Pakistana, uz pomoć sila izvana - poput Kine i Sjeverne Koreje.

Unutarnja dinamika u regiji Južnoj Aziji

Indija

Južna je Azija po mnoštvu svojih obilježja **indocentrična regija**.

Indija u njoj zauzima središnje mjesto s obzirom na svoj geografski položaj te s obzirom na sociokulturnu i ekonomsku infrastrukturu regije.

Zemlje poput Bangladeša, Butana, Nepala, Pakistana i Šri Lanke, ne samo što graniče s Indijom, nego su vezane za nju svojim kulturnim identitetom, ekonomskim obrascem razvoja, filozofskim trendovima i povijesnim iskustvom.

Zbog ovakva središnjeg položaja Indije južnoazijski teritorij ima vrlo **neuravnoteženu i asimetričnu strukturu snaga**.

Indija je, po svojoj veličini, populaciji,
prirodnim resursima,
potencijalu ekonomskog rasta,
vojnoj snazi pa i stabilnosti
političkog sustava

**dominantna snaga u
regiji.**

Indija pati od sindroma 'Kautilian
dictum'

Prema njemu manje susjedne zemlje
prirodno nastoje uravnotežiti svog
divovskog susjeda približavajući se
udaljenijim, većim silama.

Kina se istaknula u ovom
balansiranju, osobito s
Pakistanom - ali i sa svim ostalim
južnoazijskim državama, osim
Butana.

- **Indijska strategija** mora se nositi s tri izazova; Kina, Pakistan i njeni manji susjedi.
- Unutarnja stabilnost ovih manjih država sve je veća briga za New Delhi.
- Svaka nestabilnost zahtijevala bi povećanu sigurnost granica Indije i ekstremnu sposobnost projiciranja regionalne sile, i to u kratkom roku.

Izvor: <https://timesofindia.indiatimes.com/world/south-asia/>

1. Drugi krug političkih zabrinutosti za New Delhi uključuje Perzijski zaljev, središnju Aziju i jugoistočnu Aziju.
2. S više od 70 % indijske nafte crpljene iz Zaljeva i očekivanjem da će potražnja dramatično porasti u narednim desetljećima - Indija ima vitalni interes za stabilnost u Iranu i arapskim zaljevskim državama.
3. Prednosti i nedostaci Indije dok traži status velike sile u ranom 21. stoljeću, još uvijek pripadaju široj subkontinentalnoj geografiji.

Dobri odnosi Indije oduzimaju Pakistanu iluziju u njegovim poslovima **"strateške dubine"** s Indijom.

Indija ima izvanredan odnos s Tel Avivom - Izrael je posebno važan izvor vojne tehnologije.

Najširi krug indijske sigurnosti obuhvaća globalna pitanja i interakciju s udaljenijim vladama - ponajprije SAD-om. Te veze središnje su za oporavak ***„pristojnog statusa Indije u svijetu“***.

Afganistan i Pakistan na SZ, Nepal, Butan i Bangladeš na SI – **Indija gleda kao dio svoje sfere utjecaja**, s Iranom, Perzijskim zaljevom, srednjoazijskim republikama i Mijanmarom kao **kritičnim područjem utjecaja**.

Ne gledati ova područja kroz navedenu prizmu, iz perspektive New Delhija, znači ignorirati lekcije iz povijesti i geografije.

Indija nije napustila **ideal strateške autonomije.**

Bliski odnosi s Rusijom, Japanom i EU služe gospodarskim potrebama Indije i povećavaju njezinu slobodu djelovanja u odnosu na SAD.

Da unaprijedi svoj program na globalnoj razini - Indija mora biti vojno vjerodostojna, interno stabilna, ekonomski jaka i diplomatski potkovana.

Pojava uspona Indije do njene **prirodne nadmoći u regiji.**

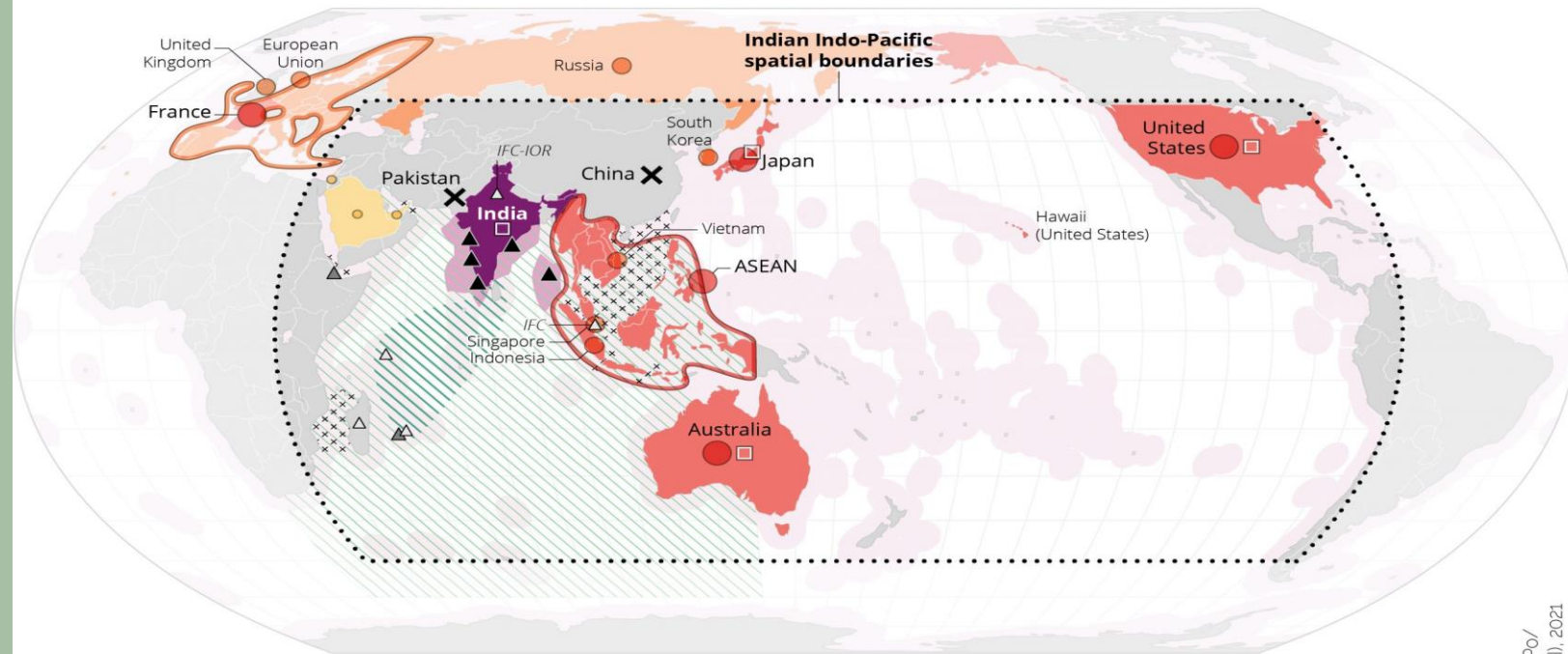
Poput poslovične kornjače, uporno je u pokretu da postane regionalna sila u Aziji i ključna globalna sila.

Ipak, Indija se osjeća sve više **opkoljenom Kinom u široj regiji.**

Kineska prisutnost je sada posvuda, i ekonomski i politički.

Indo-Pacific seen from India, 2021

Borders/territories

- Indian territory
- Indian Exclusive Economic Zones (EEZ)
- Other EEZ

Key partners

- 1st degree
- 2nd degree
- 3rd degree
- Minilateral partnership (QUAD)

Military bases

- National
- Foreign military bases with access arrangements
- Surveillance bases or other structure of military interest

Perceived threats

- Threat/Destabilising actor
- Area of concern/tensions

Upper interest areas

- 1st degree
- 2nd degree

Sources: Compilations from Observatoire de l'Indopacifique (CERI) and Thibault Fournel ; Marine Regions, Flanders Marine Institute.

Indija se danas ističe u Južnoj Aziji kao:

1.

Politički stabilna i funkcionalna demokracija.

2.

Četvrto najveće **gospodarstvo** svijeta sa značajnim stopama gospodarskog rasta.

3.

IT velesila s najvećim izvozom snage znanja.

4.

Zbog složene strateške asimetrične ravnoteže '**igre s nultom sumom**' nisu opcija.

5.

Indijske oružane snage danas su vojska sposobna podnijeti velike gubitke u svakom sukobu.

Granice kao sigurnosni izazov Indiji

Izvor: <https://national-Affairs/Current-Affairs/All-you-wanted-to-know-about-BANGLADESHI-INFILTRATION-into-India>

Izvor: <https://www.indiatimes.com/news/india/after-implementation-of-citizenship-amendment-act-more-and-more-illegal-bangladeshi-immigrants-are-going-back-504991.html>

- Na granici Indije i Bangladeša **najduža je granična ograda na svijetu.**
- Nalazi se duž većeg dijela 4 000 km duge indijske granice oko mnogo manjeg susjeda.
- Tu je da spriječi **ilegalno useljavanje.**
- Izbjeglice i ilegalni useljenici nahrupili su u Indiju iz Afganistana, Šri Lanke, Mijanmara, Tibeta, Pakistana i Bangladeša.
- Ipak, najveći broj useljenika dolazi iz Bangladeša.

Ilegalne migracije

#1

Procjenjuje se da je u 21.st. iz Bangladeša u Indiju izbjeglo više od **15 milijuna ljudi**. Najviše ih je u Assamu na SI Indije.

#2

Između 1971. i 1991. muslimanska populacija povećala se za 77 % - sa 3,5 mil. na 6,3 mil.

Domaće se stanovništvo pobunilo tvrdeći da su im ugroženi kultura i identitet, poslovi i domovi.

#3

Godine 2017. etnički Asamejci su bili manjina u cijeloj državi, a s novim useljavanjima ta će se brojka još smanjivati - pitanje nacionalne sigurnosti?

Udio muslimanske populacije u pograničnim područjima

Godina/ Broj stanovnika	Birbhum	Malda	Murshidabad	Parganas	Zapadni Dinajpur
1971.	29.19	43.12	56.34	44.03	35.89
1981.	30.97	45.27	58.65	55.38	35.79
1991.	33.06	47.49	61.39	63.59	36.75
2001.	35.08	49.72	63.67	NA*	38.47
2011.	37.00	51.27	66.27	NA*	49.92

Izvor: <https://www.esamskriti.com/e/National-Affairs/Current-Affairs/All-you-wanted-to-know-about-BANGLADESHI-INFILTRATION-into-India---1.aspx>

Granica s Pakistanom je „vruća“ i Indija je sagradila 550 km dugu barijeru duž sporne „**linije kontrole**“ unutar Kašmira.

Do konačnog rješavanja problema Kašmira, mir se može sačuvati samo izgradnjom barijera.

Od Kine je dijeli prirodna barijera – Himalaja - i to duž gotovo cijele granice. Sporno je kome pripada indijska država **Arunachal Pradesh**.

Nisu sve indijske granice toliko problematične - Indija i Butan u bliskim su odnosima.

New Delhi ne namjerava zgraditi 1600 km dugu granicu prema Nepal - želi zadržati svoj utjecaj u toj zemlji, a ne sve prepustiti Kini.

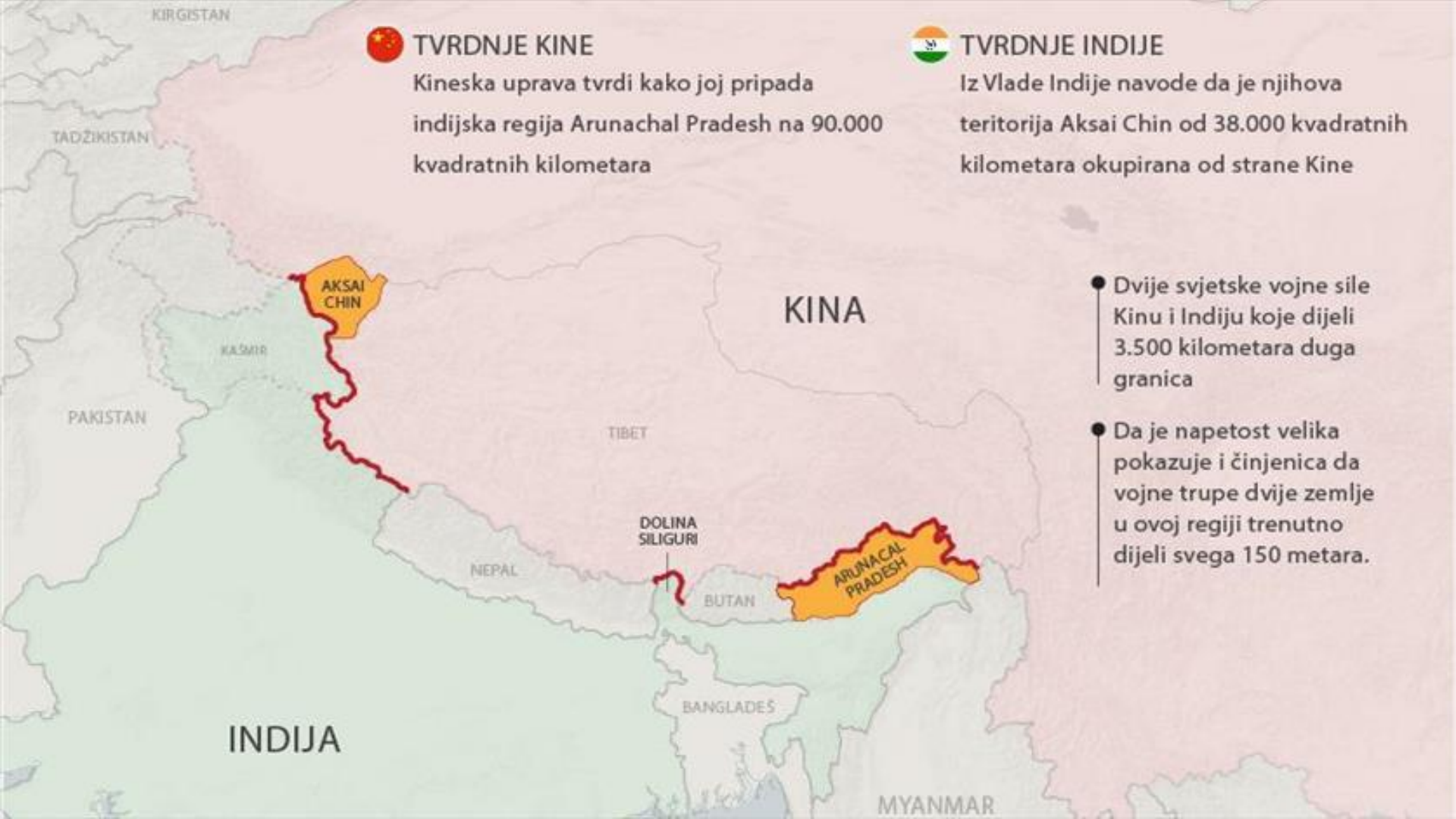
TVRDNJE KINE

Kineska uprava tvrdi kako joj pripada
indijska regija Arunachal Pradesh na 90.000
kvadratnih kilometara

TVRDNJE INDIJE

Iz Vlade Indije navode da je njihova
teritorija Aksai Chin od 38.000 kvadratnih
kilometara okupirana od strane Kine

KINA

DOLINA
SILIGURI

ARUNACHAL
PRADESH

INDIJA

- Dvije svjetske vojne sile Kinu i Indiju koje dijeli 3.500 kilometara duga granica
- Da je napetost velika pokazuje i činjenica da vojne trupe dvije zemlje u ovoj regiji trenutno dijeli svega 150 metara.

Bangladeš

Za položaj Bangladeša se smatra da ima prednost u tome što je strateški klin između kopnene Indije i sedam SI država Indijske unije

S obzirom da je Bangladeš gotovo u „sendviču” između indijskih država - Indija smatra da spada u njezin **okvir unutarnje sigurnosti** - čineći ga ranjivim na fizički indijski napad.

Ako Bangladeš ikada bude stajao između indijske geostrateške vizije i regionalnih težnji, vjerojatno će postati **žrtva projekcije moći Indije u regiji.**

Koridor Siliguri ili „pileći vrat” za Indiju povećava važnost Bangladeša.

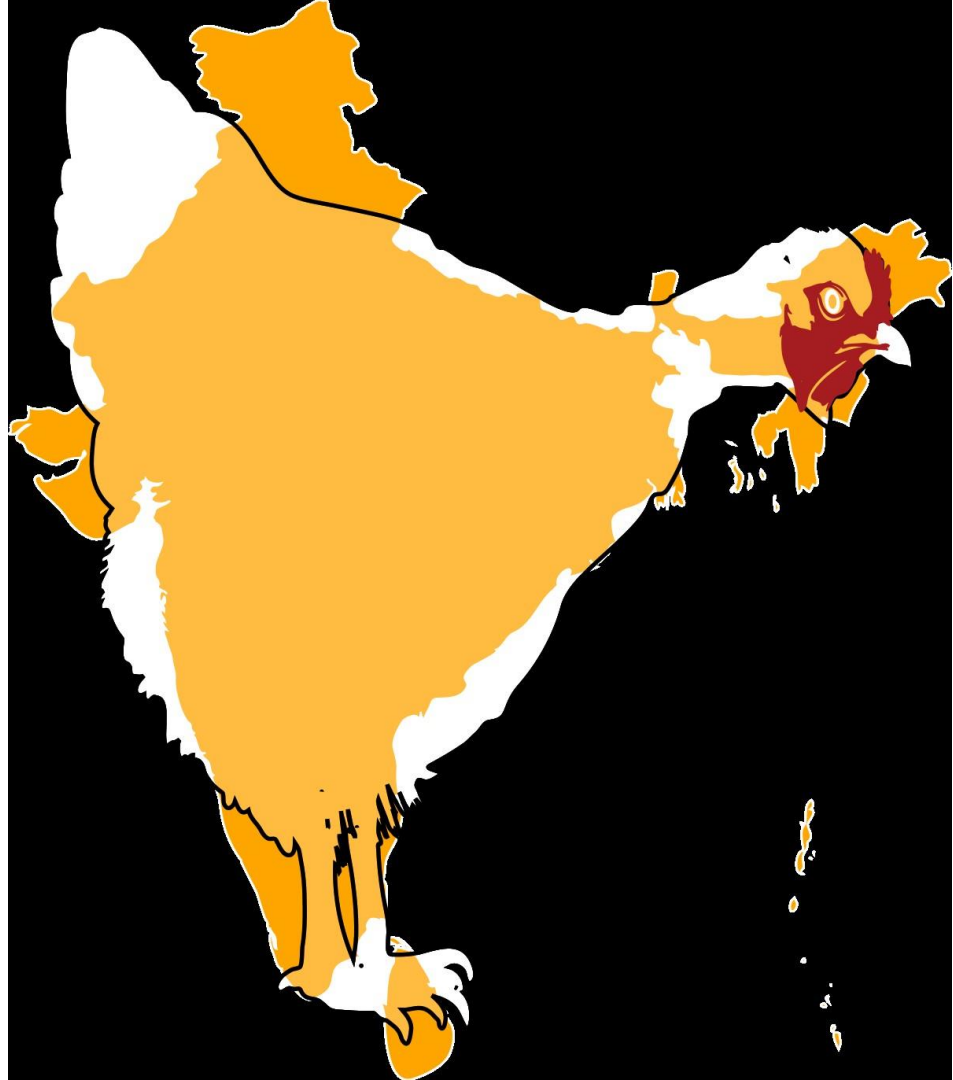
Ovaj uski koridor odvaja cijelu Sjeveroistočnu regiju od indijskog kopna.

SI područje Indije jedno je od **najranjivijih područja** u pogledu sigurnosti.

Izvor: <https://www.telegraphindia.com/west-bengal/glare-on-vulnerability-of-siliguri-corridor/cid/1524011>

Teroristi i separatisti iskorištavaju prednost
"kokošnjeg vrata" i provode svoje
pobunjeničke akcije u tim državama.

Glavne geostrateške prednosti Bangladeša

Rezerve plina

Bangladeš ima **dokazane rezerve plina** od oko 150 milijardi m³.

Izvoz plina može znatno olakšati financijski teret.

Indija je najpristupačnije i najisplativije tržište za opskrbu plinom putem plinovoda.

Položaj na Indijskom oceanu

Mornaričke baze u Bangladešu zbog svog položaja strateški dominiraju Bengalskim zaljevom.

Bilo je izvješća koja aludiraju na pokušaje SAD-a da traže pomorsko uporište u toj regiji.

Glavni geostrateški izazovi Bangladeša

Klimatske promjene

80 % zemlje nalazi se **tik iznad razine mora**, a otapanje leda s Himalaje već je dobar dio bangladeškog dragocjenog plodnog tla pretvorilo u pustinju.

Stanovništvo

Velik će broj iseljavati, primarno u Indiju.

Humanitarni problem.

Ilegalna migracija i terorizam

Pakistan sponzorira **prekogranični terorizam** iz Bangladeša te terorističke skupine Hakat -ul-Jihad al Islami i Jaamat-ul-Mujahideen Bangladesh te ulazak stotina njihovih boraca u Indiju.

Bangladeš ovisi o Indiji za iskorištavanje resursa Bengalskog zaljeva, kao i za **osiguravanje međunarodnih vodenih** ruta za trgovinu.

Rast **islamskog fundamentalizma** u Bangladešu dobio je malo legitimiteta uključivanjem fundamentalističkih islamskih skupina/stranaka u vladu.

Teritorij Bangladeša postao je **kanal za krijumčarenje oružja** za indijske i mijanmarske pobunjenike. Obala Cox's Bazaara nudi prikladne točke za iskrcavanje krijumčara oružja, a postoji i visok stupanj piratstva i oružanih pljački

Etnički konflikti u Južnoj Aziji: primjer Rohindža

Suvremene južnoazijske države doživljavaju
krupne socijalne promjene.

Suželjavaju se s nagomilanim izazovima
participacije, distribucije i integracije - to dovodi do
rasta etničkog nacionalizma.

Niti jedna od etničkih skupina u Južnoj Aziji nije
cjelovita, već je svaka obilježena horizontalnim i
vertikalnim podjelama.

Etnicitet je bio kritična varijabla u formiranju i
»rasformiranju« državnih struktura u ovoj regiji.

Početkom 1990-ih oko **250 000 Rohindža** iz susjednog Mijanmara, prebjeglo je u Bangladeš.

Razlozi: zbog religijskih progona, ubojstava, silovanja, mučenja i prisilnog rada za vojnu huntu.

Mijanmar ih ne priznaje kao autohtonu etničku manjinu.

Etnički su Rohindže srodne sa stanovnicima Chittagonga u južnom Bangladešu.

Isprva ih je Bangladeš prihvatio, no suočen sa sve većim brojkama, počeo ih je **prisilno deportirati**.

Major ethnic groups in Myanmar

Myanmar officially recognises 135 ethnic groups but Rohingya have been rendered stateless and stripped of their citizenship.

Ethnic Groups

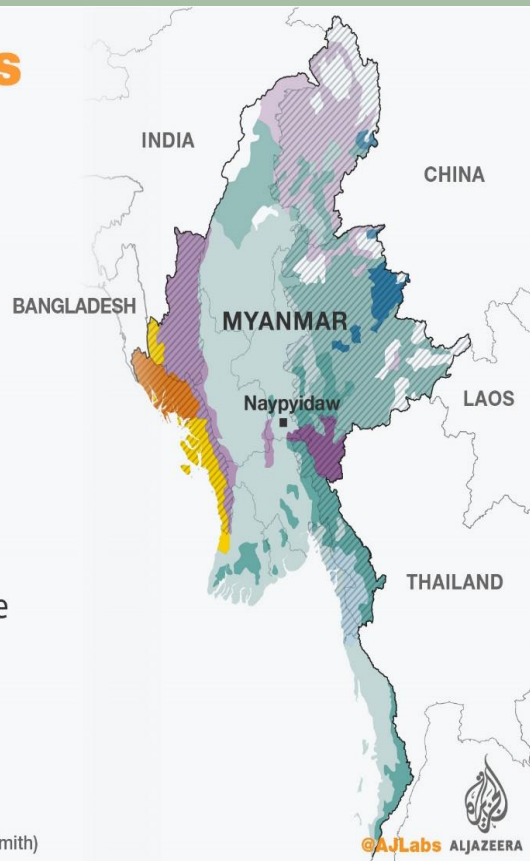
 Bamar	 Kachin
 Shan	 Chin
 Karen	 Karenni
 Rakhine*	 Mon
 Rohingya	 Wa
	 Kokang Chinese

 Ethnic minority states

* Includes other Rakhine Muslim minorities

Sources: Al Jazeera, agencies, Free Burma Rangers, Burma - Insurgency and the Politics of Ethnicity (Martin Smith)

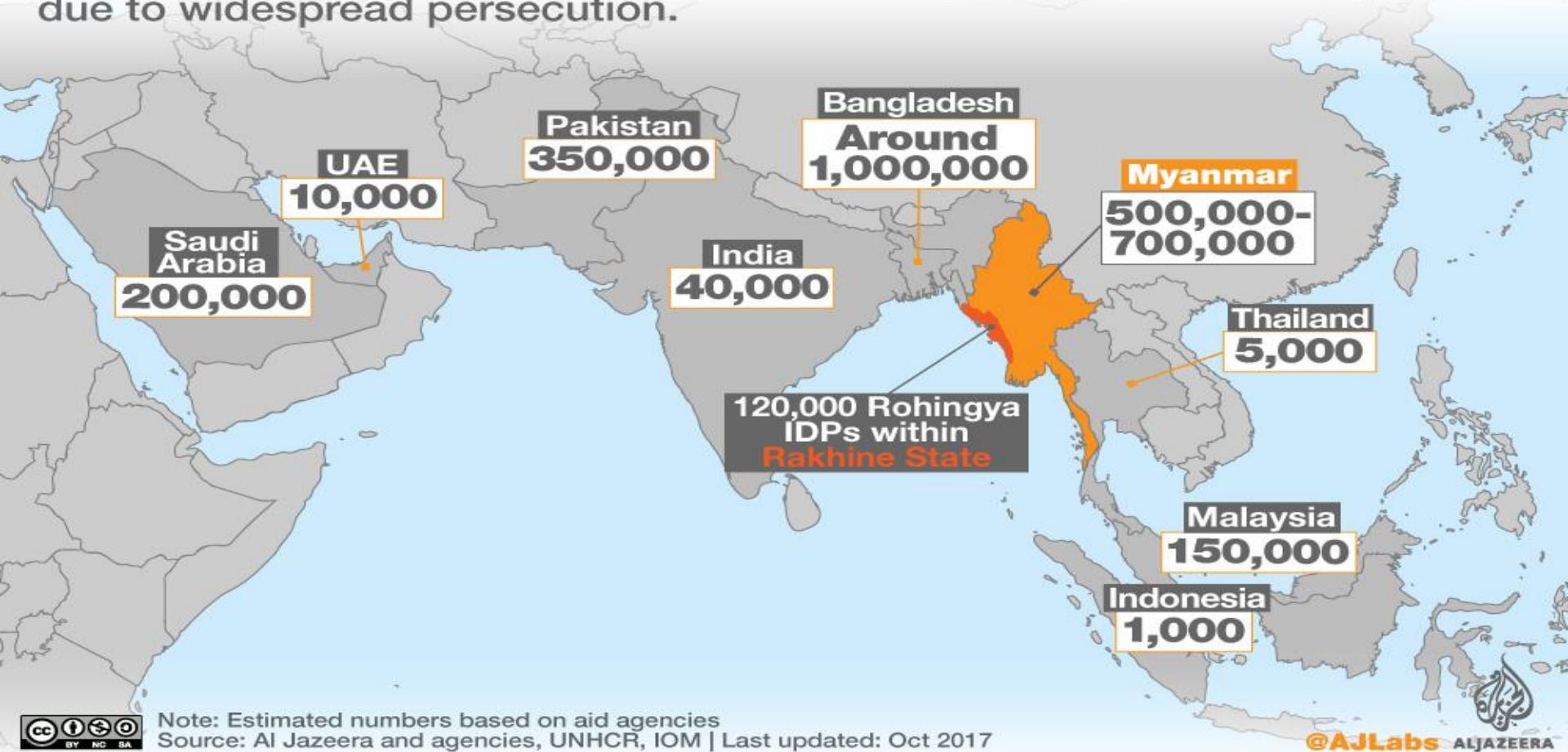

@AJLabs ALJAZEERA

Following Myanmar's fleeing Rohingya

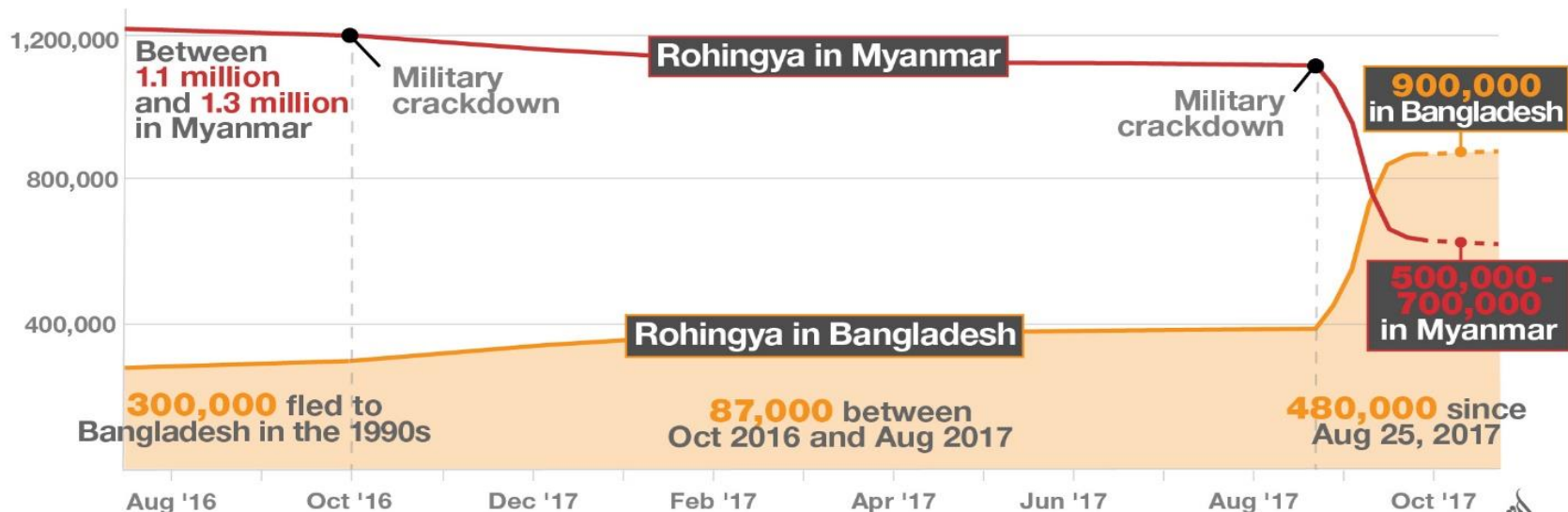
Since the late 1970s, more than one million Rohingya have fled Myanmar due to widespread persecution.

Kretanje broja Rohindža u Bangladešu i Mijanmaru

How Myanmar expelled the majority of its Rohingya to Bangladesh

After the recent influx of a half-million Rohingya into Bangladesh, the country now hosts more Rohingya than Myanmar.

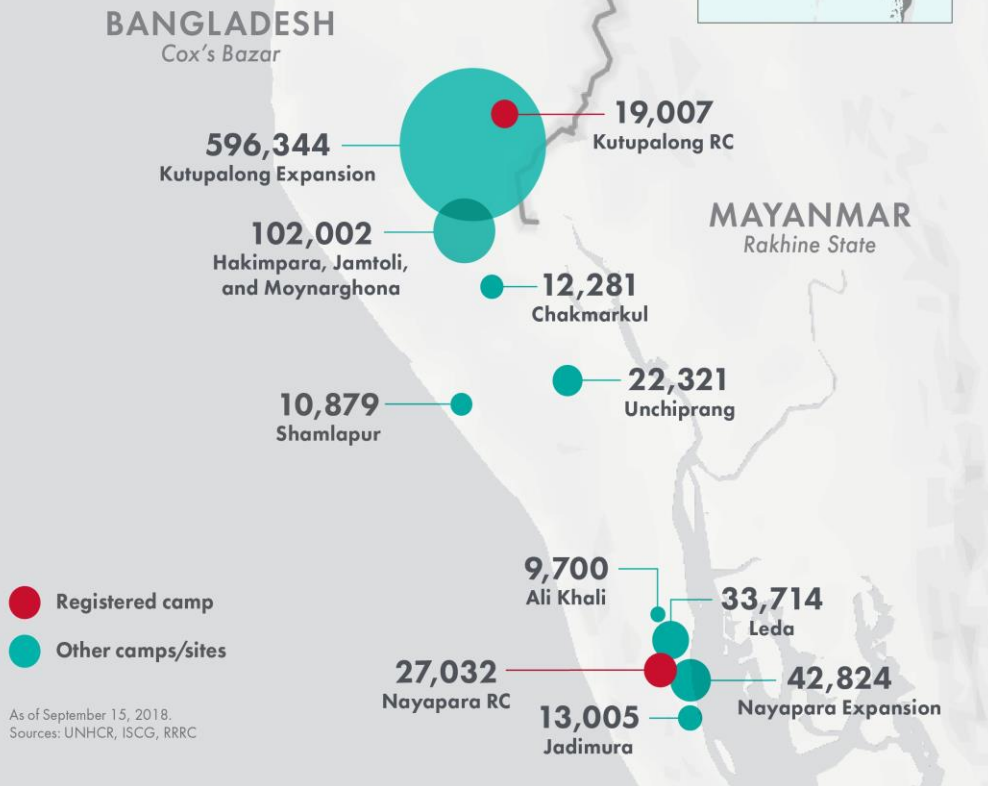
Source: IOM, Al Jazeera, agencies
Photo: Showkat Shafi/Al Jazeera

Last updated: Sept 28, 2017

@AJLabs ALJAZEERA

ROHINGYA REFUGEE SITES IN BANGLADESH

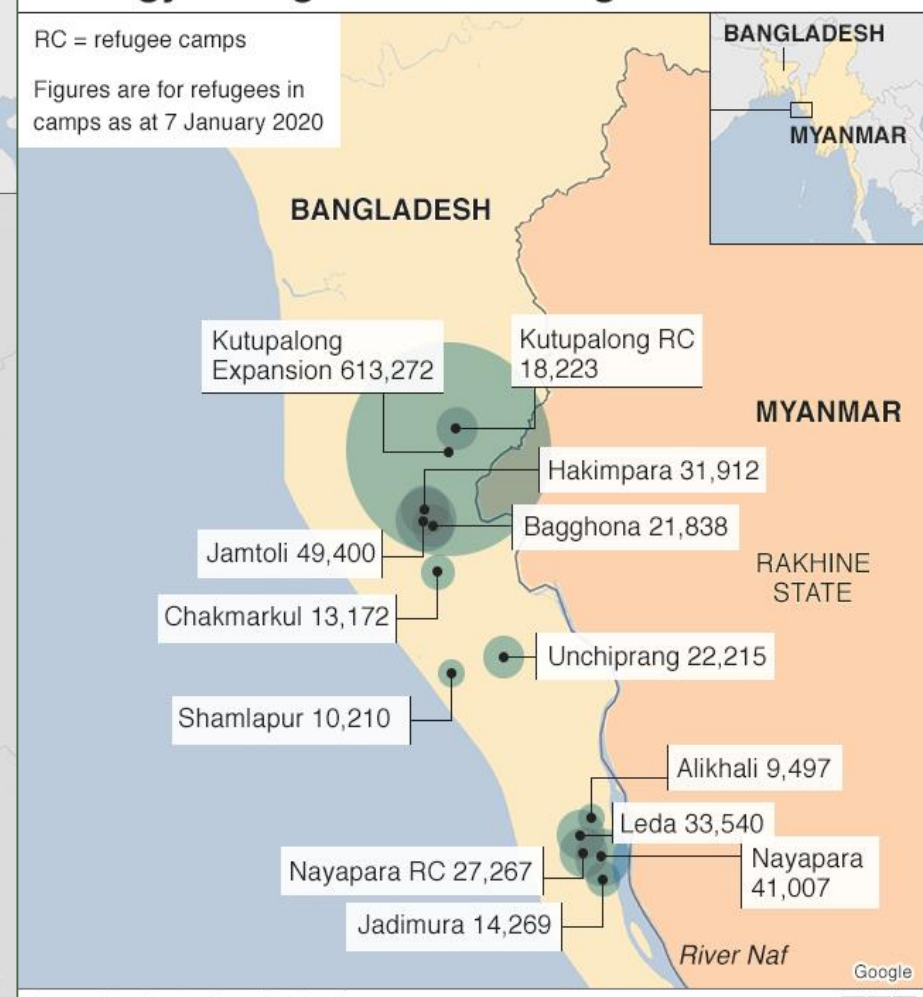
Imigranata se ljudi plaše kao izvora bezakonja i kriminala.

Unatoč svojem statusu jedne od najsiromašnijih država, Bangladeš je u ovom stoljeću primio preko pola milijuna izbjeglica.

Međutim, strahovito je loše opremljen za brigu o njima.

Source: Inter Sector Co-ordination Group

Satellite images show destroyed Rohingya village

Source: Human Rights Watch, Satellite image 21 September 2017

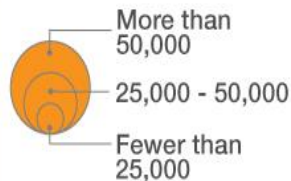
Refugee settlements in Cox's Bazar

Around **605,000** Rohingya have fled to Bangladesh since August 25, 2017, mostly residing in temporary makeshift settlements.

Rohingya arrivals since Aug 25, 2017

559,000

in new makeshift sites and refugee camps

46,000

with host communities in Ukhiya and Teknaf

Danas stotine tisuće Rohindža živi u divljim naseljima oko bangladeškog lučkog grada **Cox's Bazara**.

Uvjeti života u izbjegličkom kampu Cox's Baazara

Izvor: Aljazeera, Locating the Rohingya in time

<https://www.aljazeera.com/opinions/2017/9/27/locating-the-rohingya-in-time-and-space>
and space, 27.9.20217.

Pod indijskim kišobranom

Nepal

Odnosi između Indije i Nepala doživljavali su ekstremnije uspone i padove.

Butan

Butan je bio i još uvijek je **najpouzdaniji saveznik** Indije.

Obje zemlje su desetljećima ovisne o Indiji u **međunarodnoj trgovini**.

Obje su zemlje među najvećim primateljima indijske razvojne pomoći.

Različite domaći sigurnosni problemi objašnjavaju zašto su Butan i Nepal odabrali vrlo različite politike kako bi se nosili s Indijom i kako bi se nosili s Kinom.

Butan i Nepal predstavljaju
dva suprotna slučaja u
tekućem rivalstvu između Indije
i Kine.

Domaći diskurs u Butanu o
Indiji mnogo je manje
kontroverzan u usporedbi s
drugim južnoazijskim
državama.

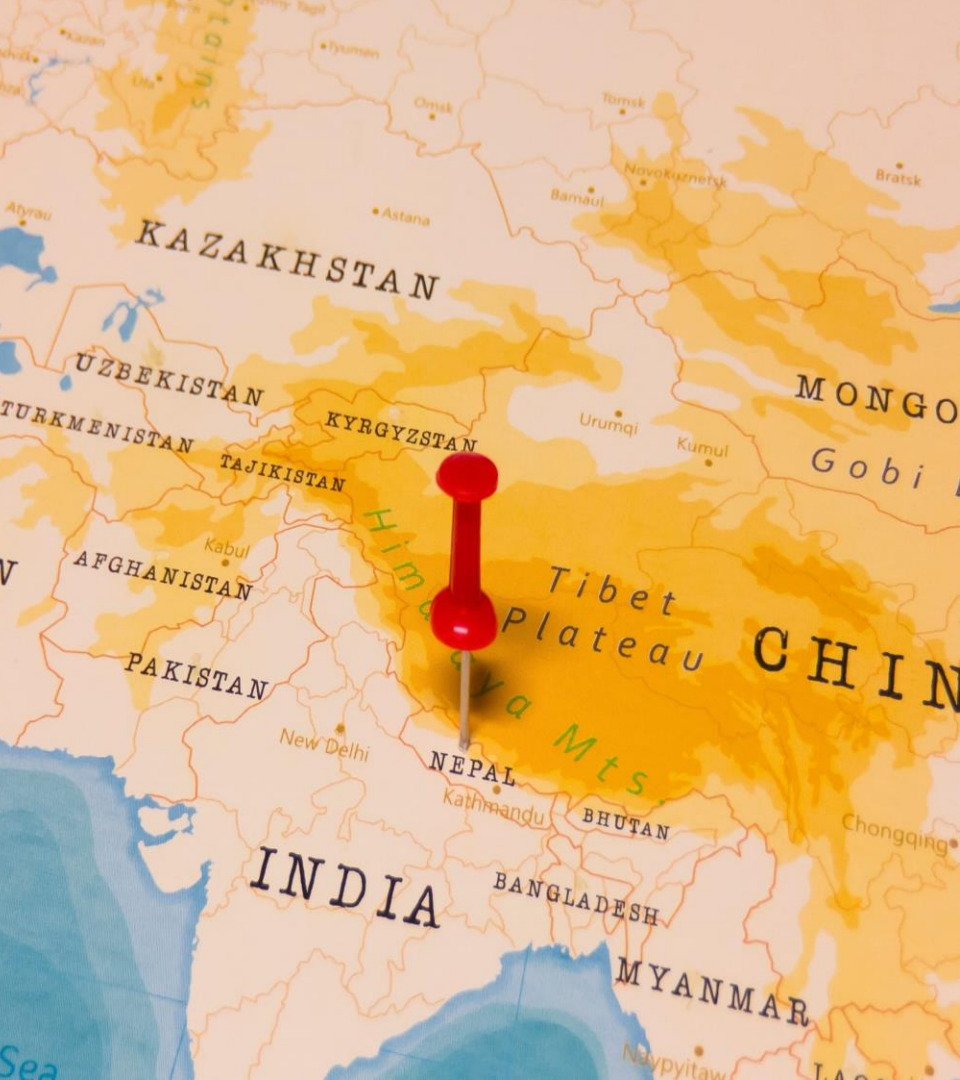
Nepal predstavlja iskustvo koje
dijele druge države poput
Bangladeša i Šri Lanke.

Tu su dugogodišnji bilateralni
problemi i kontroverzni domaći
diskurs o Indiji, dali Kini laku
priliku za postizanje većeg
utjecaja.

Imidž Kine zasad nije opterećen
**negativnim povijesnim
iskustvima.**

Kina se suočava sa sve više
kritika o BRI-ju: to bi Indiji
moglo dati novi prostor za
manevriranje kako bi
preoblikovala odnose sa svojim
susjedima u Južnoj Aziji.

Nepal – geostrategija između Indije i Kine

Geopolitičko balansiranje

Tijekom svog modernog postojanja, nepalski arhitekti vanjske politike i obrambeni planeri morali su **balansirati** kako bi osigurali opstanak nacije.

Kao zaštitna mjera - stranim vojnicima nije dopušteno boraviti u Nepal.

Geostrateški položaj između nemirnog tibetanskog stanovništva Kine i središta Indije stavlja ga u **ranjiv položaj**.

Iako nema izlaz na more, geografska, gospodarska i kulturna orijentacija tješnje je povezana s Indijom.

Otvorena granica rezultirala je velikom migracijom radne snage iz Nepala u Indiju.

Ugovor o prijateljstvu iz 1950. kao i tajni sporazumi ograničili su vanjsku politiku Nepala u korist Indije.

Ipak, od 1960-ih, vlade u Kathmanduu uvijek su iznova igrale na "**kinesku kartu**" kako bi izbjegle utjecaj Indije.

Preuzimanjem Tibeta od strane Kine, Nepal je postao **kritična geostrateška točka** za Peking jer je 1959. korišten kao prolaz za Tibetance koji su bježali od kineske brutalnosti.

Khampa pobunjenici - tibetanski borci koristili su Nepal kao rutu za bijeg i stratešku bazu za nastavak borbe protiv Kine.

Zbog toga se kineska osjetljivost uvećala, jer se strahovalo od izgradnje vanjske potpore tibetanskom separatizmu i aktivizmu izvezenom u Tibet preko Nepala.

Kao rezultat toga, Kina je neprestano gurala i provodila politiku "Jedne Kine" s Nepalom, osiguravajući da se ondje ne pojave pokreti "slobodnog Tibeta".

Izvor: <https://www.fpc-tibet.ch/home.html>

Kina

Kina sveukupni utjecaj Indije i Sjedinjenih Država u Nepal u vidi kao izazov stabilnosti u Tibetu i daljnjem razvoju dinamike regionalne moći Pekinga.

Kina smatra da je MCC duboko ukorijenjena u Indo-pacifičku strategiju koju predvode SAD **s ciljem obuzdavanja Kine.**

SAD

Millennium Challenge Corporation - MCC, američka agencija.
Nudi sredstva za održavanje kvalitete cesta, povećanje dostupnosti i pouzdanosti el. energije i olakšavanje prekogranične trgovine el. energijom između Nepala i Indije.

Nepalski parlament ratificirao prihvata za dobivena bespovratna sredstva vrijedna 500 milijuna dolara 2022. godine.

Rastuća **strateška suradnja** između Indije i SAD-a – ne vidi se značajno protivljenje Indije u vezi s diplomatskim naporima koje one vode u Nepal.

To uključuje niz posjeta iz Washingtona Kathmanduu.

Dobili tiho odobrenje Indije.

Pristup "**Indija+1**"

Usmjeren na pomoć Nepal u na raznim frontama i rješavanje postavljenih izazova od strane Kine.

Butan

Stoljećima izoliran od vanjskog svijeta.

Danas se prilagođava globalizaciji i jača svoje gospodarstvo, ali pokušava očuvati i svoju drevnu tradiciju.

Izoliranost i osjećaj ranjivosti Butana doprinijeli su stvaranju **prepoznatljivog nacionalnog identiteta** koji se temelji na očuvanju vjere, okoliša i kulture.

Butan je dugo bio dio indijskog strateškog obrambenog plana.

Ugovor iz 1949. jamči indijsko nemiješanje u unutarnje poslove Butana u zamjenu za pristanak Butana "*da se rukovodi savjetima indijske vlade u pogledu svojih vanjskih odnosa*".

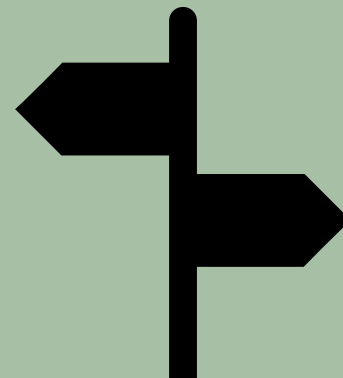
Koncept butanske nacionalne sigurnosti predviđa tri vrste mogućnosti:

1. sigurnost od vanjskih prijetnji;
2. strateško okruženje i nenaseljena periferija;
3. unutarnji čimbenici kao što su izvana utjecani domaći preokreti koji bi mogli uzdrmati njegove temeljne nacionalne vrijednosti.

Ovi sigurnosni problemi Butana odnose se na **suverenitet butanske države i njen teritorijalni integritet.**

Kao mala država, Butan je *geostrateški smješten između dvije divovske nacije Azije* - Kine na sjeveru i Indije na jugu.

Butan shvaća da ga Indija treba kako bi unaprijedila vlastite geostrateške ciljeve u regiji stoga je pod indijskim sigurnosnim kišobranom.

Butan: najpouzdaniji saveznik Indije

■ ***Ugovor o prijateljstvu iz 1949.*** – Indiji dao značajan utjecaj na vanjsku politiku kraljevstva. Indija i Butan dijele zajedničke sigurnosne interese u odnosu na Kinu.

- odnosi između Indije i Butana mogu se promatrati kao obostrano korisni u sigurnosnim, gospodarskim i političkim pitanjima.

■ Kao reakcija na kinesko preuzimanje Tibeta - Indija je pomogla uspostaviti nacionalnu miliciju u Butanu 1958., koja se razvila u stalnu vojsku.

■ Poput Indije, Butan se **suočava s teritorijalnim sporovima** s Kinom u svojim sjevernim i zapadnim dijelovima.

Ovaj sukob je eskalirao u **Doklamsku krizu 2017.**, kada su indijske snage intervenirale u korist Butana.

Tijekom indijsko-kineskog zastoja u odnosima, u ljeto 2020. u Ladakhu/Aksai Chinu, Butan je bio suočen s novim teritorijalnim zahtjevima Kine u svom istočnom dijelu.

Butan još uvijek nema diplomatske odnose s Kinom i nije, poput Indije, dio BRI-ja. Ali Kina je posljednjih godina **povećala trgovinske i kulturne odnose** s tom himalajskom državom.

Snažne bilateralne veze i zajednička prijetnja Kine čvrsti su temelji kako bi Butan ostao **najstariji i najpouzdaniji strateški saveznik** Indije.

Pakistan/
Afganistan

Etničke skupine u Pakistanu

Pakistan je akronim: pak – čist, tan – zemlja. Slova koje čine njegovo ime znače: P – Punjab, A – Afganija, K – Kašmir, S – Sind, T – za tan.

Vjerske napetosti su neprestane.

Pakistan je „umjetna“ slagalica teritorija koji se prostire na granici između iransko-afganistanske visoravni i nizina Indijskog potkontinenta.

U današnjem Pakistanu **urdu** ima status jezika *lingua franca*.

Premda je urdu zajednički jezik ljudi koji govore različite jezike, nije efikasan u izgradnji nacionalnog jedinstva (kao što je religija dala taj vrlo varljiv osjećaj).

Postoji **jak otpor** stanovnika manjih provincija spram jezika urdu.

Otpor se zasniva na činjenici da Patani, Sindi i Baluči ne govore urdu i moraju ga učiti.

Nacionalni identitet nije vrlo jak – jači je kulturni regionalizam nego odanost državi.

Islam je bio „ljepilo” za ujedinjenje države - ali je u tom smislu zakazao.

Bez vojske kojom dominiraju Pandžabi, Pakistan bi mogao prestao postojati.

Baluči i Sindi vide Pakistan kao strani entitet kojim vladaju Pandžabci.

Islamske skupine u Pakistanu postale su sve radikalnije.

Pakistan je, u suvremenom periodu pomogao na vanjskopolitičkom planu, formiranje i naoružanje Talibana.

Afganistan

Umjetna priroda afganistanske i pakistanske države - krajnji je uzrok nedostatka njihove geografske koherentnosti kao srca **indo-islamskog i indo-perzijskog kontinuuma** kroz koje je gotovo nemoguće povlačiti granice.

S Afganistanom je Pakistan već desetljećima vojno povezan.

Pakistanski Paštuni na SZ sve više **uvlače u talibansku politiku** na prostoru afganistansko-pakistanskog pograničnog područja.

Pakistanu, kojeg guši Paštunski nacionalizam, u strahu od odcjepljenja, odgovara slabi Afganistan.

Iranic

- Pashtun
- Hazara
- Aimak
- Belutshi
- Qizibash
- Tadjik

Other Indo-European

- Nuristani

Dravidian

- Brahui

Sparsely populated or uninhabited

Turkic

- Uzbek
- Turkmen
- Kirgiz

Pakistan podupire talibane u Afganistanu - premda postoje i talibani u Pakistanu.

Afganistan stoljećima je bio nesređeno i nestabilno područje Srednjeg Istoka.

Iako je ranih 1900-ih proglasio samostalnost i dalje je ostao pod jarmom stranih sila.

Veze talibana s Al-Qaidom i tzv. Islamskom državom nisu sasvim jasne

U toj zemlji primjetna je i podjela između urbanih i ruralnih zajednica.

- Posljednji predsjednički izbori održani su u rujnu 2019.
- Na njima je najviše glasova dobio **Ashraf Ghani** (50,64 %) i tako pobijedio Abdullaha Abdullaha (39,52 %).
- SAD i talibani potpisali su 29. veljače 2020. u Dohi Zajedničku izjavu o miru.
- SAD i NATO završili su 30. kolovoza 2021. povlačenje iz Afganistana, ranije od očekivanog, u skladu s načelom skupnog djelovanja („*in together, out together*“).
- To je označilo kraj rata u Afganistanu koji je trajao od 2001. do 2021. godine, ali i ostavilo zemlju u kaotičnoj humanitarnoj situaciji.
- **Sigurnosna situacija** u Afganistanu dodatno se pogoršala povlačenjem postrojbi SAD-a i NATO-a.

Odnosi Pakistan - Indija

I danas je za indijske elite mišljenje da je Afganistan, pa čak i Pakistan dio Indije, ne samo prirodno, već i povijesno opravdano.

I veze između Indije i srednjoazijske stepe, kao i Indije i Iranske visoravani, jednako su duboke.

Alkalne pustinje Makran i Baludžistan spajaju Iran s potkontinentom, kao i nekadašnji srednjovjekovni pomorski promet koji je povezao Arabiju s Indijom.

Andre Wink, kao poznavatelj Južne Azije, naziva cijelu regiju od istočnog Irana do zapadne Indije “Granica Al-Hinda” - kroz povijest bila **fluidni „kulturni organizam”**, te definirala državne granice kao inherentno problematične.

Često se krši krhki prekid vatre gdje indijske i pakistanske snage pucaju jedna po drugima.

Delhi optužuje Islamabad za **financiranje terorističkih skupina** koje prelaze na indijsku stranu i napadaju tamošnje gradove.

Kašmir ostaje najveći problem koji dijeli ove dvije države. Granicu su im odredili stranci i ona sada stoji kao spomenik neprijateljstvu.

Između Indije i Pakistana svake godine se može pojaviti **novi spor** koji nije riješen početkom 1960-ih.

Indija bi mogla poraziti Pakistan u konvencionalnom ratu.

U nuklearnom napadu, ili ratu protiv terorizma, Pakistan bi mogao parirati Indiji.

653,800

Active Military Personnel

0

Estimated Reservists

2,766

Tanks

433

Combat Aircraft

283

Helicopters

8

Submarines

0

Destroyers

9

Frigates

0

Aircraft Carriers

1,444,500

Active Military Personnel

1,155,000

Estimated Reservists

4,665

Tanks

889

Combat Aircraft

830

Helicopters

16

Submarines

14

Destroyers

13

Frigates

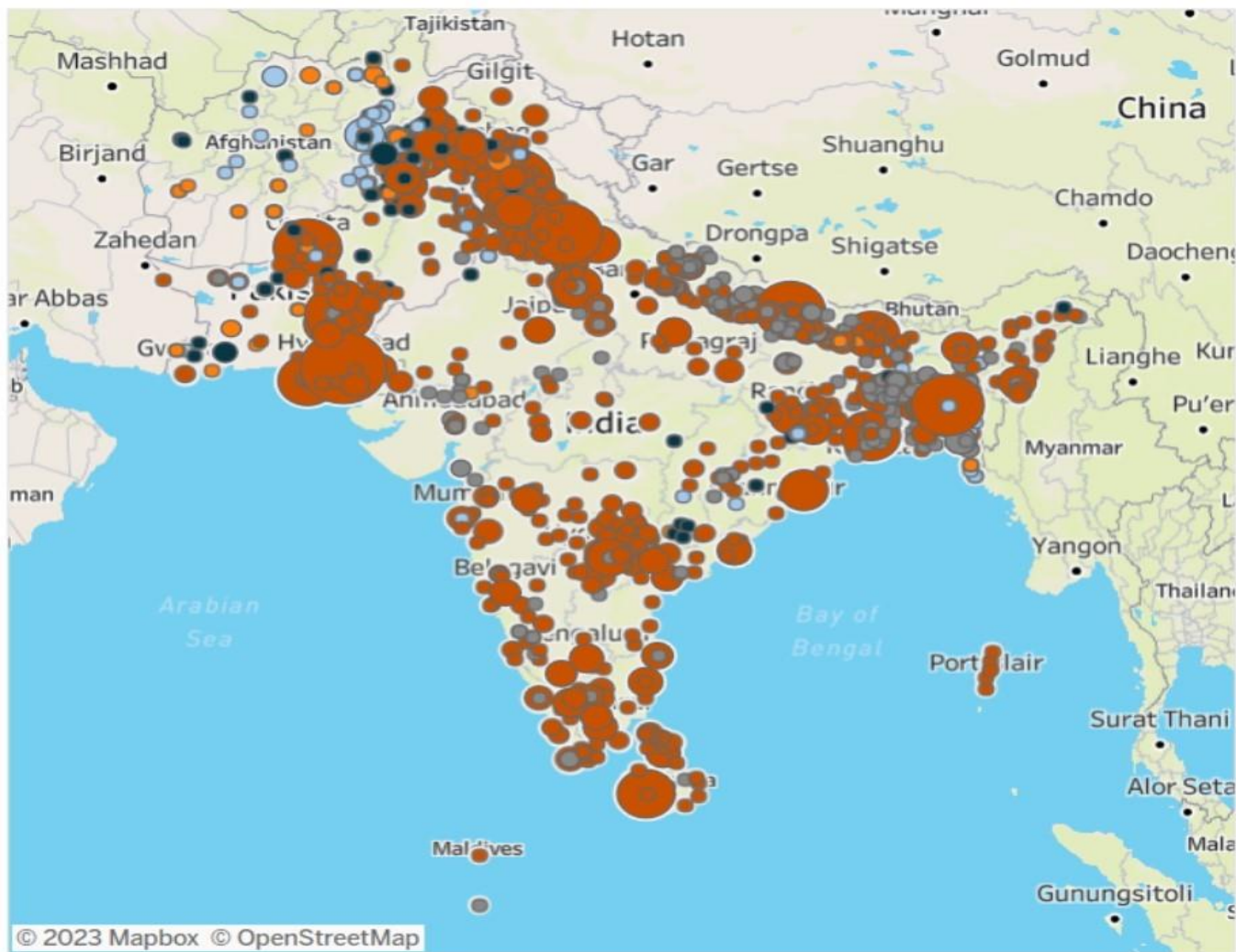

1

Aircraft Carriers

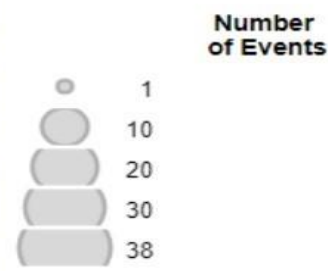

Source: Military Balance 2019.

- Event Type**
- Explosions/Remote violence
 - Battles
 - Violence against civilians
 - Riots
 - Protests

Click on the labels in the legend to highlight the event type in the map. Click again to return to the original view.

Pakistan i Bangladeš

Etnicitet je bio kritična varijabla u formiranju i »rasformiranju« državnih struktura u Regiji.

Nastanak Bangladeša bio je jedini **uspješni secesionistički pokret** u Regiji dosad.

»**Bengalska etnička zajednica**« oformila se još u 15. stoljeću, uključujući prostor današnjeg Bangladeša i Zapadnog Bengala u Indiji.

Svoj nezavisni politički identitet, Bengal je izgubio u vrijeme vladavine Moghula.

1947.

Podjele britanske Indije u dvije nove države, Indiju i Pakistan

1971.

Odvajanje Istočnog od Zapadnog Pakistana - nastanak Bangladeša.

Transfer političke

moći, odlaskom Britanaca, doveo je do podjele bengalske etničke zajednice i to na pretežno vjerskoj osnovi.

Zbog kolonijalne politike, **zakašnjela pojava muslimanske srednje klase** nasuprot učvršćene srednje klase hindusa - potakla je muslimanske srednje slojeve i plemstvo da se pridruže Muslimanskoj ligi u njezinu traženju islamske »nacije«.

Masovna podrška muslimanskih Bengalaca podjeli Indijskog potkontinenta odraz je načina koji bi mogao donijeti radikalne promjene tadašnje političko-ekonomske strukture Bengala.

Ipak, međuetnički rascjepi sve su se više politizirali.

U Bengal, kao i Šri Lanki, populacijske su se skupine počele doživljavati kao zasebne nacije i počele isticati svoj nacionalni identitet u etničkim obilježjima.

Obje su razvile osjećaj »**relativne deprivacije**« u odnosu na dominantnu zajednicu.

Što je više jačao **osjećaj uskraćenosti** u odnosu na ekonomske i političke dobiti - to je snažniji bio njihov zahtjev za ispravljanjem tog stanja.

U oba slučaja, intenzitet osjećaja deprivacije preobratio je zahtjev za autonomijom u borbu za otcjepljenje.

Zapadni Pakistan s vojnim režimom - prožet autoritarnošću koja je gušila svaki **pokušaj participacije istočnopakistanske političke kulture.**

- **Bengalci:**
- Tamnoputi i malog rasta, ali politički agilni,
- gotovo nerazpoznatljivi od susjednih hindusa,
- jezika koji potječe iz hinduističke kulture,
- služe se *devanagari pismom* (kao pretežni broj jezika u Indiji) i nije poznat nebengalskim muslimanima,
- viđeni su gotovo kao prijetnja samom koncepta *zemlje čistih* od strane zapadnih Pakistanaca.
- Oni su se smatrali *nasljednicima indoislamske kulture*.
- Za Bengalce bila je to dodatna uvreda s obzirom na ulogu koju su odigrali u posljednjim fazama formiranja Pakistana.

- Doživljavali se kao ekonomska i politička kolonija.
- Primjećivalo se neprestano pogoršanje socioekonomskog položaja Bengalaca.
- Inzistiralo se na decentralizaciji, kao i na demokratizaciji potičke strukture zemlje, kako bi se zaustavilo povećanje nejednakosti između dvaju krila države.
- **To je razultiralo stvaranjem nezavisnog Bangladeša.**

Šri Lanka

Etnički problemi kao osnova konflikta

Šri Lanka provela četvrt stoljeća (1983. - 2009.) u žestokom građanskom ratu.

Etnička pripadnost bila je **glavni pokretač rata**.

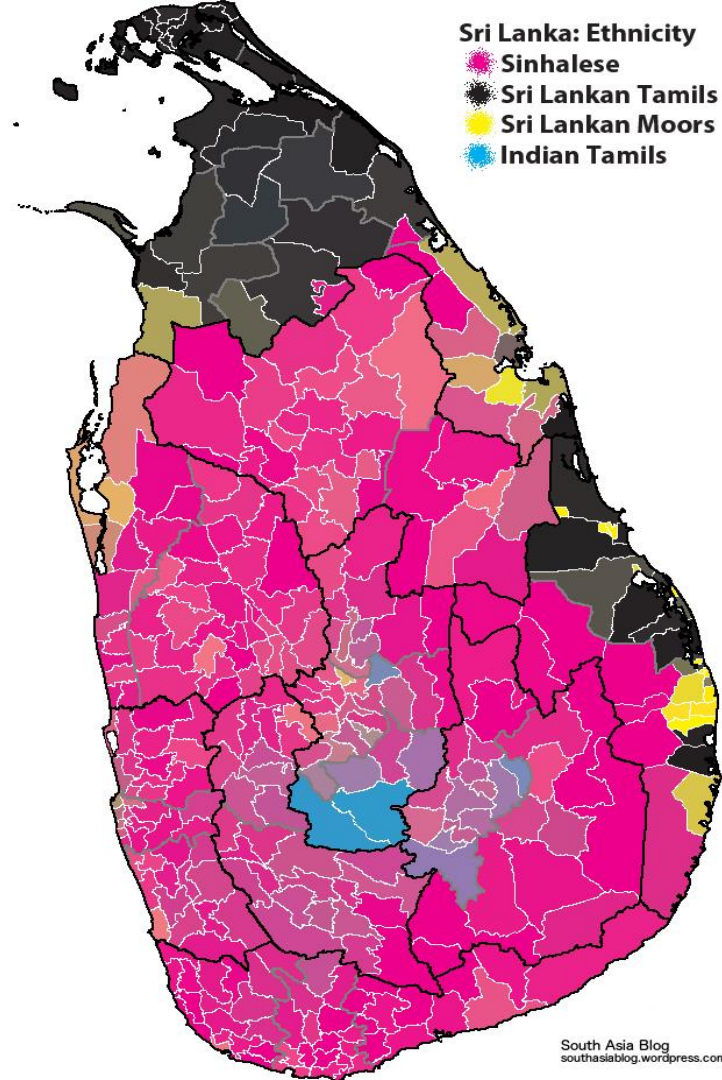
1950-ih etnički identiteti postaju daleko više branjeni nego prije, pa se **ravnoteža poremetila**.

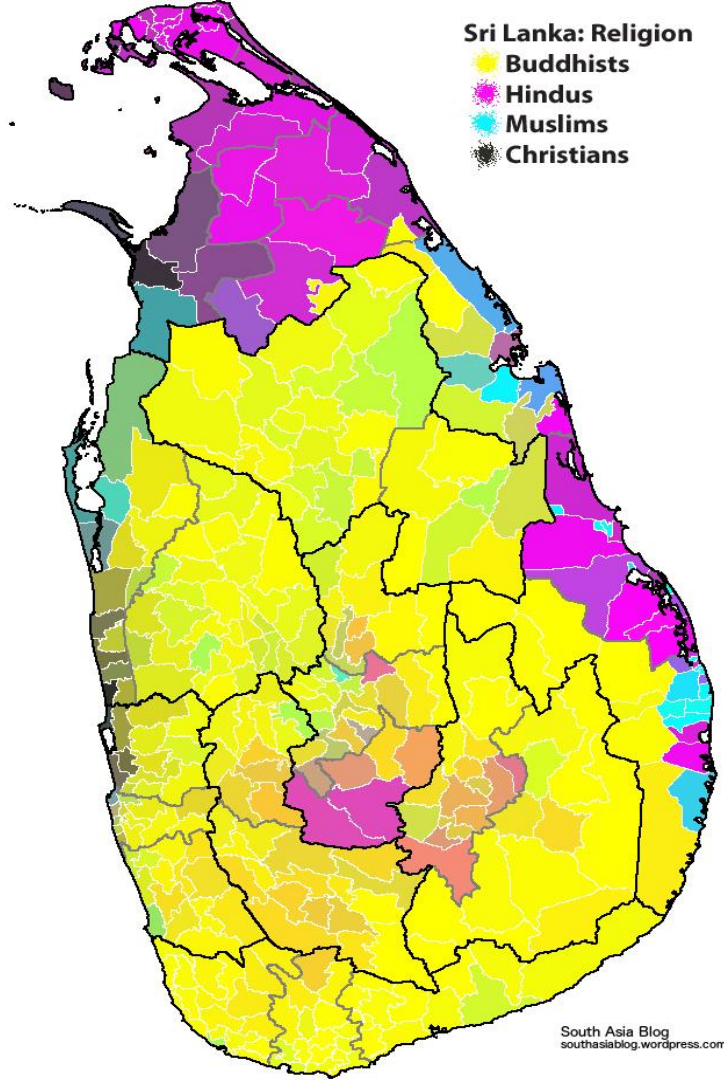
Velik dio napetosti na otoku nastao prema zakonu iz 1956. kojim je sinhalski postao nacionalni jezik.

Sinhalezi čine 74,9 % stanovništva.

Ugl. koreliraju s dijelovima karte gdje se govori sinhalski.

Većinom su **budisti**, ali postoji značajna kršćanska manjina.

Tamili u Šri Lanki su druga najveća etnička skupina, sa 11,2 % - uvelike potaknuli građanski rat.

Uglavnom su hinduisti, ali imaju i kršćansku manjinu.

Pobunjeničke skupine, uključujući

Oslobodilačke tigrove Tamil

Eelama (LTTE), poznatije kao Tamilski tigrovi, crpile su svoje članove iz tamilskog stanovništva Šri Lanke.

Muslimani u Šri Lanki (Mauri) - sebe vide kao zasebnu etničku skupinu, iako govore tamilski.

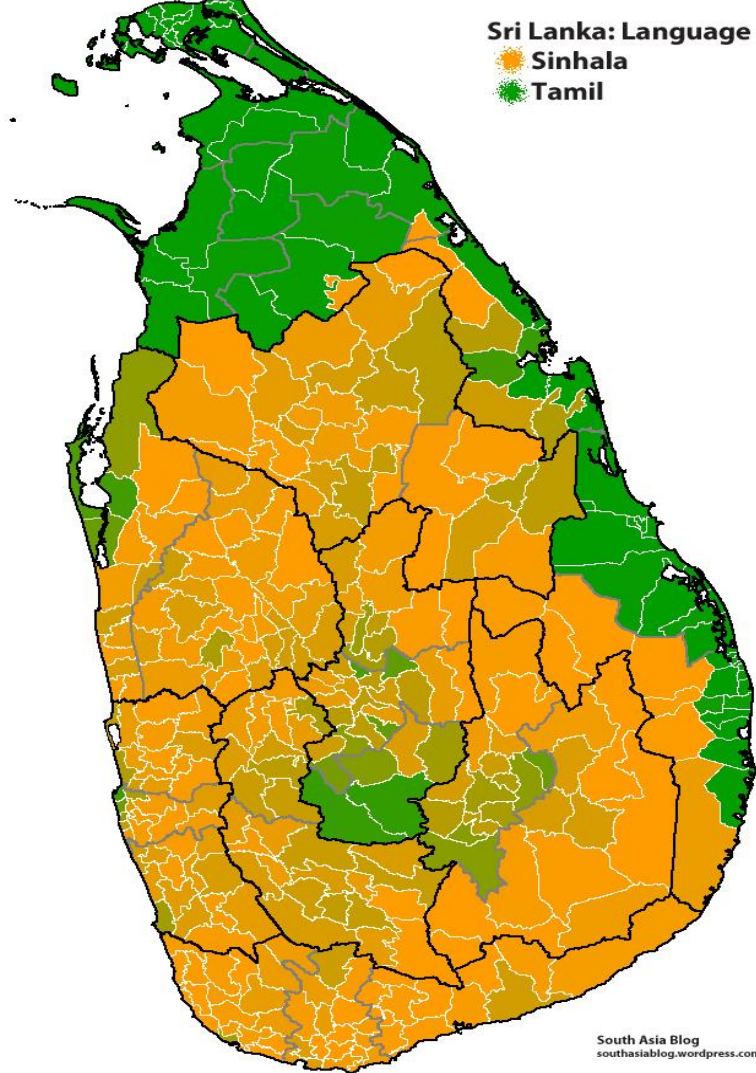
Genetski su identični drugim stanovnicima Šri Lanke.

Mauri - jedan su od rijetkih primjera prave etnoreligijske skupine – etničke skupine definirane isključivo vjerskom pripadnošću svojih članova.

Mauri nisu podržali zahtjev za zasebnom državom.

Indijski Tamili čine posljednju veliku etničku skupinu u Šri Lanki.

Oni su potomci Tamila iz Indije koje su Britanci 1800-ih doveli na otok kao radnike.

Tab. 2. Etnička struktura Šri Lanke, 2012. (procjena)

<i>Etnička grupa</i>	<i>Udio u ukupnom stanovništvu</i>	<i>Vjerska struktura</i>	<i>Udio u ukupnom stanovništvu</i>	<i>Jezici</i>	<i>Udio u ukupnom stanovništvu</i>
<i>Singalezi</i>	74.9%	Budisti	70 %	Singaleški (službeni)	80 %
<i>Šrilankaški Tamili</i>	11.2%	Hindusi	12,6 %	Tamilski (službeni)	28,5 %
<i>Indijski Tamili</i>	4. 2%	Hindusi		Tamilski	
<i>Šrilankanski Mauri</i>	9.2%	Muslimani		Tamilski	
		Rimokatolici	6,1 %	Sinegalski,Tamilski, Engleski	23,8 %
		Ostali kršćani	1,3 %	Sinegalski,Tamilski, Engleski	
		Drugi	0.5%	Razno, Engleski	
Ukupno	23 326 272				

Strateška važnost Šri Lanke

- Proizlazi iz njezinog **geostrateškog položaja u Indijskom oceanu.**

- **Trincomalee**, na njenoj istočnoj obali, jedna je od najboljih prirodnih luka na svijetu.
- U Šri Lanki također postoje odgovarajući objekti za podršku u smislu lučke i druge infrastrukture za popravke srednjeg opsega.
- Šri Lanka ima potencijal postati **pomorsko središte za brodski promet u regiji** – u boljem je položaju za pružanje prekrcaja, usluga skladišta i drugih pogodnosti za brodove od Singapura.

Šri Lanka ima vrlo važan strateški položaj u Indijskom oceanu u usporedbi s drugim južnoazijskim državama.

Najprometnija brodska ruta istok-zapad je samo 6 do 10 nautičkih milja od otoka.

Svake godine više od 60 000 brodova, 2/3 svjetske nafte, i 50 % svih svjetskih kontejnera prolazi ovom rutom.

Što se tiče geopolitičke sigurnosti - **prijetnje nacionalnoj sigurnosti** Šri Lanke su **unutarnje**, a ne vanjske.

Izvor nestabilnosti su ljevičarske nacionalističke sinhaleške skupine koje se protive tamilskoj autonomiji.

Vanjske prijetnje nacionalnoj sigurnosti su dugoročne, a ne neposredne.

Uključuju **rivalstvo između regionalnih i svjetskih supersila** za utjecaj nad Indijskim oceanom.

Indija je izrazila odlučnost da spriječi SAD ili Kinu da uspostave pomorsku prisutnost u Šri Lanki.

- Geostrateški položaj u Indijskom oceanu te razvoj pomorskih luke **Colomba, Trincomalee, Hambantota i Galle** povećalo je značaj Šri Lanke.
- I u budućnosti će Šri Lanka biti na važnosti zbog **međunarodne plovne prometne rute** u Indijskom oceanu.
- Zbog njene geopolitičke situacije i važnosti, miješanje stranih sila u Šri Lanku je sve veće.
- To utječe i na indijsku nacionalnu sigurnost.

Maldivi

Geopolitika Maldiva

Konstantna promjena utjecaja između Pekinga i Delhija.

Stranka koja je favorizirala stranu Pekinga je izbačena i Delhi je ponovno stekao veći utjecaj.

Ove promjene u Maldivskom vodstvu, utjecale su na veze s obje države.

Godine 2017. predsjednik Yameen potpisao je sporazum o slobodnoj trgovini s Kinom na što je Indija oštro reagirala.

Odnos između dva susjeda poboljšán je pod novom upravom predsjednika Ibrahima Mohammada Soliha - preuzeo vodstvo na Maldivima 2018. godine i oživio bliske strateške veze sa Indijom.

Maldivi uvelike ovise o Kini u svojem turizmu...posljedično, bilateralne konzultacije obuhvaćaju probleme kao što je reprogramiranje kineskih dugova i oživljavanje turizma.

ZAKLJUČCI

- **Geopolitika Južne Azije** u posljednje je vrijeme postala složenija, a i nepredvidljivija.
- Sve veće vanjske uključenosti i interesa velikih sila, te rastuće konkurentske dinamike između Indije s jedne strane i Pakistana i Kine s druge strane — **mijenjaju kontekst** u kojem države Južne Azije teže gospodarskom razvoju, regionalnoj i subregionalnoj suradnji te sigurnosti.
- Na široj globalnoj razini, kako uspon Azije **mijenja strukturu globalne moći**, NR Kina i Indija imaju veći udio u održavanju međunarodne sigurnosti.
- To će pak zahtijevati **sveobuhvatan dijalog** između azijskih sila u usponu — NR Kine i Indije — s jedne strane i SAD-a kao glavnog pružatelja sigurnosti u Aziji - s druge strane.

Literatura i izvori

- Ashrat, S., 2023: Bangladesh: From Geopolitical Irrelevance To Key Player In Shaping Future Of Asia – OpEd, <https://www.eurasiareview.com/10032023-bangladesh-from-geopolitical-irrelevance-to-key-player-in-shaping-future-of-asia-oped/>
- Awad, Ramkishan S., Todkar, B. D., 2021: The geo-strategic position and importance of Sri Lanka, Palarch Journal of Archeology of Egypt, 18(8), <https://archives.palarch.nl/index.php/jae/article/view/9641> (preuzeto 23.11.2023.)
- Čičak, R. 1989: Etnicitet i etnički konflikt u Južnoj Aziji, *Migracijske teme*, 5 (2-3), 179-190.
- Gordon, S., 2012: Interview, *Policy*, vol. 28., Num. 1
- Italian institute for international political studies, 13.11.2020., <https://www.ispionline.it/en/publication/india-china-competition-himalayas-nepal-and-bhutan-28258> (preuzeto 22.11.2023.)
- Kaplan, R., 2010: South Asia's Geography of Conflict, Center for new American Security, <https://www.cnas.org/publications/reports/south-asias-geography-of-conflict>
- Marshall, T., 2018: *U okovima geografije – 10 zemljovida koji govore što morate znati o globalnoj politici*, Znanje, Zagreb
- Marshall, T., 2021: *Doba podjela, Zašto u svijetu niču novi zidovi?* Znanje, Zagreb
- Mohan, C. R., 2013: Emerging Geopolitical Trends and Security in the Association of Southeast Asian Nations, the People's Republic of China, and India (ACI) Region, Asian Development Bank Institute – ADBInstitute, Tokyo, Japan
- Rahman, S. 2007: United States interests In South Asia and Geo-strategic options for Bangladesh, NDC journal, <https://ndcjournal.ndc.gov.bd/ndcj/index.php/ndcj/article/view/47> (22.11.2023.)

- Randers, J., 2014: Globalna prognoza za sljedećih 40 godina, 2052. Mate, Marketing tehnologija.
- Rishi, G., 2023: Nepal's Geopolitical Crossroads: Balancing China, India, and the United States, <https://asiasociety.org/policy-institute/nepals-geopolitical-crossroads-balancing-china-india-and-united-states> (Preuzeto 24.11.2023.)
- Sing, C.H., 2012: A geo-strategic overview of the extended South Asian region, South Asia Defence And Strategic Yearbook, https://www.academia.edu/5293233/A_GEO_STRATEGIC_OVERVIEW_OF_THE_EXTENDED_SOUTH_ASIAN_REGION
- Traxl, H., 2021: Special Series on the Strategic Review of Global Hotspots, Austria Institut für Europa und Sicherheitspolitik, *Fokus*, 9/21
- Vidušić, E., 2016: *Drugi hladni rat*, Naklada Bošković, Biblioteka stvarnost 14

"Rat, i najduži, samo protrese pitanja zbog kojih se zaratilo, a njihovo rješenje ostavlja vremenima koja nastupaju poslije sklapanja mira., (Ivo Andrić)

